

Klasa 2, część 2

Dział programowy. Tematyka i problematyka	Wymagania podstawowe oceny: dopuszczający i dostateczny	Wymagania ponadpodstawowe oceny: dobry i bardzo dobry
POZYTYWIZM		
Uczeń:		
1. Pozytywizm – wprowadzenie do epoki. Sztandary pozytywistów. Noc postyczniowa i palące tematy młodej polskiej literatury. Eliza Orzeszkowa, <i>Kilka słów o kobietach</i> (fragmenty).	– rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje właściwe utwory literackie w pozytywizmie – przedstawia społeczno-polityczne i cywilizacyjne podłoże epoki – wyjaśnia, kim byli: A. Comte, H. Spencer, J.S. Mill, K. Darwin, H. Buckle – *szerzej przedstawia założenia filozofii pozytywnej Augusta Comte’a – wyjaśnia terminy: pozytywizm, scjentyzm, ewolucjonizm, utylitaryzm, organicyzm; *uzasadnia, dlaczego stały się „sztandarami pozytywistów” – wskazuje główne idee propagowane w publicystyce pozytywistycznej – wyjaśnia, czym była „noc postyczniowa” – czyta ze zrozumieniem tekst naukowy, wykorzystuje zawarte w nim wiadomości – wymienia główne punkty programu polskich pozytywistów – *wyjaśnia, jakie historyczne i polityczne przyczyny wpłynęły na ukształtowanie się programu polskich pozytywistów – *szerzej wyjaśnia, czym były praca organiczna i praca u podstaw – wymienia ważne tematy literatury postyczniowej i uzasadnia ich podejmowanie – analizuje fragmenty publicystyki pozytywistycznej; m.in. przedstawia poglądy Orzeszkowej na asymilację Żydów i sytuację kobiet – *przedstawia stereotyp kobiety ukazany przez Orzeszkową – zabiera głos w klasowej dyskusji; formułuje tezy i argumentację – odczytuje dzieła malarskie, wskazując w nich nawiązania do programu pozytywistycznego – *analizuje środki malarskie, którymi posługiwali się twórcy analizowanych obrazów	– omawia filozoficzne założenia epoki – szerzej charakteryzuje pozytywizm jako prąd filozoficzny i kulturowy – *podaje przykłady przenikania myśli pozytywnej do różnych dziedzin życia i sztuki – wyjaśnia, czym był utylitaryzm pozytywistyczny i jak się przejawia w literaturze – charakteryzuje wybrane dzieła architektury 2 poł. XX wieku, rozpoznaje ich style (np. historyzm, eklektyzm) – wyjaśnia, na czym polegała opozycyjność programu młodych pozytywistów wobec idei romantycznych – wyjaśnia, w jaki sposób zostały przełożone na polskie realia hasła ewolucjonizmu, organicyzmu, scjentyzmu, utylitaryzmu (uwzględnia kontekst historyczny i kulturowy) – w znanych ze szkoły podstawowej utworach (np. Prusa, Sienkiewicza) odnajduje echa programu pozytywistycznego – *omawia rolę publicystyki w okresie pozytywizmu – wyjaśnia, na czym polegała czopowość języka publicystyki pozytywistycznej – analizuje strukturę tekstu publicystycznego (np. Orzeszkowej): odczytuje jego sens, główną myśl, argumentację; przedstawia sposób prowadzenia wywodu – *w czytanych tekstach wskazuje stylistyczne właściwości publicystyki pozytywistycznej – interpretuje dzieła malarskie, wykorzystując wiedzę o specyfice ich tworzywa – *wygłasza na forum klasy przemówienie na omawiane tematy (stosuje środki retoryczne oraz zasady budowy oracji, wprowadza uczciwe argumenty)
Adam Asnyk – poeta czasów niepoetyckich. <i>Daremne żale; Nad głębiami</i> (fragm).	przedstawia Asnyka jako „poetę czasów niepoetyckich” interpretuje wiersze Asnyka, zwracając uwagę na sposób przedstawienia zawartych w nich idei w czytanych utworach: określa nadawcę i odbiorcę wskazuje cechy gatunkowe (np. sonetu) dominantę kompozycyjną rozpoznaje środki stylistyczne i językowe – określa ich funkcje określa i interpretuje metaforykę (np. drogi (dążenia), walki, fali itp.) dostrzega treści symboliczne i interpretuje je dostrzega obecność (*przenikanie się) idei romantycznych oraz haseł pozytywistycznych	rozpoznaje nostalgiczny i filozoficzny charakter wierszy Asnyka określa, jaki jest stosunek poety do przemijania i trwania *przedstawia poglądy historiozoficzne poety *znajduje filozoficzne i historyczne źródła poglądów wyrażonych w poezji Asnyka charakteryzuje sonety Asnyka na tle tradycji gatunku interpretuje wiersze Asnyka, wykorzystując kontekst literacki i kulturowy pisze interpretację wiersza A. Asnyka zawierającą propozycję jego odczytania; przeprowadza logiczny dowód uzasadniający formułowane sądy – *na podstawie samodzielnie znalezionych materiałów prezentuje powstańcze losy polskich pozytywistów i

	określa stosunek poety do idei romantycznych i pozytywistycznych wyjaśnia, dlaczego Asnyk nazywany jest poetą przełomu *interpretuje metafizyczne treści obrazów obecnych w wierszach Asnyka (np. otchłań, gwiazdy, głębia, fala) określa zawartą w poezji Asnyka koncepcję człowieka stojącego przed zagadką bytu – buduje spójne, logiczne wypowiedzi (ustne i pisemne) na temat wierszy; stosuje zasady poprawności językowej	wyjaśnia, jak wpłynęły one na późniejsze poglądy tych twórców
E. Orzeszkowa, <i>Nad Niemnem</i>. Powieść panoramiczna. Bohaterowie i ich przestrzeń. Dialog pokoleń. Mit Kresów. <i>Nad Niemnem</i> na ekranie.	wykazuje się znajomością utworu, przedstawia jego tematykę i problematykę: streszcza akcję i fabułę, przedstawia wątki i motywy, identyfikuje fragmenty prezentuje bohaterów określa czas i miejsce wydarzeń rozpoznaje realistyczną konwencję powieści omawia i interpretuje utwór: przedstawia sposoby kreowania w utworze świata przedstawionego charakteryzuje bohaterów, przedstawia ich motywację socjologiczną i psychologiczną określa związki bohaterów z przestrzenią przedstawia kompozycję powieści określa sposób prowadzenia narracji analizuje język i styl narratora i postaci wykorzystuje w interpretacji potrzebne konteksty (np. historyczny, społeczny, literacki) *rozpoznaje <i>Nad Niemnem</i> jako dzieło dojrzałego realizmu wyjaśnia, na czym polega panoramiczność i opisowość powieści *wyjaśnia, na czym polega arkadyjskość przestrzeni nadniemeńskiej określa kryteria oceny postaci porównuje opisy dworu i zaścianka oraz ich mieszkańców relacjonuje obecny w utworze dialog pokoleń; wskazuje źródła konfliktu i argumenty każdej ze stron; porównuje sposób mówienia o różnych postaciach określa sposób mówienia o powstaniu styczniowym (język ezopowy) dostrzega i interpretuje treści symboliczne i alegoryczne wskazuje w utworze obecność idei romantycznych i pozytywistycznych (etos walki i pracy) dokonyuje analizy i interpretacji wybranych fragmentów (np. opisu mogiły powstańczej), zwracając uwagę na obecną w nim sakralizację; rozpoznaje środki stylistyczne i językowe, określa ich funkcje *analizuje porównawczo opis otwierający powieść i Inwokację z <i>Pana Tadeusza</i> rozpoznaje i nazywa obecne w utworze wartości narodowe i uniwersalne *wykorzystuje do interpretacji wskazówki zawarte w literaturze naukowej formułuje ustne i pisemne wypowiedzi argumentacyjne na temat utworu zabiera głos w dyskusji, formułuje tezy i argumenty pisze wypracowanie na temat problematyki powieści i jej kontekstów – komentuje i analizuje sceny z filmu <i>Nad Niemnem</i> w reż. Z. Kuźmińskiego; wskazuje środki filmowe i określa ich funkcje	interpretuje wybrane wątki i motywy utworu interpretuje kompozycję powieści; *analizuje sposoby wprowadzania wątków wykraczających poza akcję w sposób pogłębiony charakteryzuje postacie; przedstawia ich motywację *analizuje literackie sposoby charakteryzowania postaci, miejsc, przedmiotów wskazuje środki stylistyczne służące sakralizacji i heroizacji *opisuje porównawczo ukazaną w <i>Panu Tadeuszu</i> i w <i>Nad Niemnem</i> przestrzeń nadniemeńską porównuje role dwóch mogił w powieści *przedstawia i analizuje technikę powieściową utworu wykorzystuje do interpretacji utworu kontekst biograficzny, egzystencjalny, historycznoliteracki przedstawia spójną interpretację utworu: jako pytanie o przeszłość narodową i o formułę patriotyzmu *jako mityczną opowieść o początku przedstawia obecny w <i>Nad Niemnem</i> romantyczny mit Kresów dokonyuje syntezy: obraz kultury szlacheckiej w powieści na tle innych utworów (np. <i>Pana Tadeusza</i>, <i>Trylogii</i>) *zdobywa wiadomości o miejscach powieściowych, losach rodziny Bohatyrowiczów itp.; prezentuje je w klasie w interesujący sposób, uwzględniając konteksty historyczne i wiadomości o losach Polaków na Kresach Wschodnich wygłasza w klasie dłuższą wypowiedź argumentacyjną zbudowaną zgodnie z zasadami retoryki; wzbogaca swoją wypowiedź środkami pozajęzykowymi tworzy plan kompozycyjny wypowiedzi własnej *wiadomości z podręcznika uzupełnia samodzielnie znalezionymi informacjami w różnych źródłach; korzysta z zasobów multimedialnych
E. Orzeszkowa, <i>Gloria victis</i> (rok 1863). W hołdzie bohaterom.	streszcza nowelę charakteryzuje troje pierwszoplanowych bohaterów, dostrzegając ich tragizm wyjaśnia, na czym polega idealizacja, sakralizacja i heroizacja postaci (wskazuje służące im środki stylistyczne i językowe) interpretuje tytuł noweli	przedstawia genezę noweli wskazuje w noweli elementy historyczne i autobiograficzne *rozpoznaje w utworze konwencję baśniową (w tym – baśniowość sposobu prowadzenia narracji) rozpoznaje baśniową stylizację języka, wskazuje służące jej środki artystyczne, określa funkcje

	wskazuje symboliczny charakter mogiły bezimiennych powstańców charakteryzuje sposób prowadzenia narracji i określa jego funkcję rozpoznaje zabieg personifikacji (narracja) i określa jej funkcję przedstawia paraboliczny charakter noweli wykazuje uniwersalność przekazu dzieła; nazywa obecne w nim wartości uniwersalne i narodowe odczytuje powstańcze obrazy Grottgera, *objaśniając ich symboliczność *porównuje sposób ukazania powstania styczniowego ukazany w noweli i na obrazie Grottgera czyta tekst naukowy, znajduje w nim potrzebne informacje, wykorzystuje je do interpretacji utworu	porównuje sposób przedstawienia powstania styczniowego w noweli i w powieści <i>Nad Niemnem</i> *charakteryzuje indywidualny styl utworu, rozpoznając w nim cechy prozy poetyckiej *wskazuje i analizuje prozodyczne elementy stylu (akcenty, intonacja)
8. B. Prus, <i>Lalka</i>. Powieść z wielkich pytań i rozczarowań epoki. Świat przedstawiony w <i>Lalce</i>. Akcja i fabuła. Sztafeta pokoleń – czyli trzy pokolenia idealistów na tle społecznego rozkładu. Bohaterowie. Wokulski i jego miejsce w społeczeństwie. Sklep – czyli centrum powieściowej przestrzeni. Narracja i kompozycja dzieła. Topos <i>świata teatru</i> i jego funkcje. Warszawa Prusa. Język i styl dzieła. Wielowymiarowość powieści.	– przedstawia tematykę i problematykę <i>Lalki</i>, wykazuje się znajomością i rozumieniem utworu – streszcza wątki, opowiada losy bohaterów – rozpoznaje w <i>Lalce</i> cechy powieści dojrzałego realizmu, m.in.: - realizm - sposoby kreowania świata przedstawionego utworu - charakterystyki bohaterów, ich motywacje, osobowości, język itp. - budowę akcji i fabuły - szeroki i bogaty obraz życia społecznego (panoramiczność) - bogactwo szczegółów - sposoby prowadzenia narracji - właściwości języka i stylu – analizuje sposoby indywidualizacji postaci – wskazuje w zindywidualizowanych postaciach cechy typowe – określa rolę każdego z narratorów – przedstawia zawarty w <i>Lalce</i> krytyczny i pesymistyczny obraz polskiego społeczeństwa (wielkie rozczarowania epoki i kryzys programu pozytywistycznego) – charakteryzuje Wokulskiego jako złożoną postać o cechach romantycznych i pozytywistycznych – rozpoznaje w utworze kontynuacje i nawiązania literackie; określa ich funkcje – dostrzega ezopowość języka, jakim mówi się o powstaniu styczniowym i wcześniejszych zrywach narodowowyzwoleńczych – opisuje przestrzeń powieściową – *wyjaśnia, jak opisy miejsc charakteryzują postacie, z którymi są związane – wskazuje w <i>Lalce</i> tragizm, komizm, ironię, humor; wskazuje właściwe fragmenty – charakteryzuje obraz Warszawy przedstawiony w <i>Lalce</i>; *porównuje go z malarstwem epoki – dostrzega wielowymiarowość utworu: interpretuje <i>Lalkę</i> jako powieść o miłości, społeczeństwie, rodzącym się kapitalizmie, „rozkładzie” społecznym, miście, zawiedzionych nadziejach, przemijaniu; – *porównuje różnorodne propozycje odczytania dzieła – w interpretacji <i>Lalki</i> sięga po potrzebne konteksty (np. historyczny, literacki, egzystencjalny)	– przedstawia kompozycję dzieła i wyjaśnia jej funkcje – rozważa funkcje otwartego zakończenia powieści – przedstawia i analizuje psychologiczne portrety postaci ukazanych w <i>Lalce</i> – wskazuje językowe sposoby indywidualizacji bohaterów – rozpoznaje w utworze stylizację środowiskową; wskazuje służące jej środki językowe i określa jej funkcje – w pogłębiony sposób, z uwzględnieniem kontekstu kulturowego analizuje źródła tragizmu Wokulskiego – *porównuje Wokulskiego z kreacjami bohaterów romantycznych – analizuje język i styl narracji – wskazuje w narracji utworu elementy mowy pozornie zależnej i określa jej funkcje – interpretuje <i>Lalkę</i> jako powieść o Warszawie 2 połowy XIX w. – interpretuje powieść, wykorzystując różnorodne konteksty (np. historyczny, historycznoliteracki, filozoficzny, egzystencjalny) – dostrzega wpisany w powieść topos <i>świata teatru</i> i określa jego funkcje – dostrzega w <i>Lalce</i> rozrachunek z programem pozytywistycznym (kryzys ideałów pozytywistycznych) – *odwołując się do tekstu, wyjaśnia, na czym polega specyfika humoru Prusa; określa jego funkcje – wyjaśnia, na czym polega uniwersalność i ponadczasowość utworu – wykorzystuje literaturę naukową do pogłębienia interpretacji utworu – dokonuje analizy i interpretacji wybranych fragmentów dzieła – pisze pracę w dowolnej formie na temat roli prozy epickiej w okresie pozytywizmu – *przygotowuje prezentację na temat <i>Lalki</i> i jej kontekstów; sięga po informacje z różnych źródeł; wykorzystuje zasoby multimedialne

	– charakteryzuje język i styl dzieła, *dostrzegając jego zróżnicowanie – wskazuje językowe i stylistyczne wykładniki humoru (komizmu) – wskazuje ponadczasowe wartości wpisane w powieść – wyjaśnia, dlaczego powieść (obok krótkich form prozatorskich) stała się głównym gatunkiem pozytywizmu – czyta literaturę naukową i przetwarza zaczerpnięte z niej informacje – redaguje ustne i pisemne wypowiedzi argumentacyjne na temat <i>Lalki</i> i jej kontekstów; formułuje tezy i argumentację; zabiera głos w dyskusji – pisze pracę (np. rozprawkę, opinię, *esej) na temat swojego odczytania <i>Lalki</i> Prusa – *pisze recenzję wybranej wersji filmowej <i>Lalki</i>, wskazuje środki filmowe, ocenia kreacje aktorskie	
9. O. Tokarczuk [Tajemnica „Lalki”] (<i>Lalka i perła</i>, fragment). Dialogi z tradycją. Na czym polega fenomen <i>Lalki</i>?	– określa tematykę i problematykę tekstu – odczytuje główną myśl tekstu i przedstawia sposób prowadzenia wywodu – *w czytanych fragmencie rozpoznaje cechy prozy eseistycznej – na podstawie tekstu wyjaśnia, w czym autorka upatruje fenomen <i>Lalki</i> – wyjaśnia tytuł fragmentu – redaguje wypowiedź argumentacyjną na temat ponadczasowości <i>Lalki</i> Prusa; wykorzystuje tekst Olgi Tokarczuk, cytuje potrzebne fragmenty – podaje podstawowe informacje o Oldze Tokarczuk	– na podstawie fragmentu wyjaśnia, na czym polega zjawisko identyfikacji z bohaterem literackim lub filmowym – ustosunkowuje się do tez zawartych w czytanych fragmencie: zabiera głos w dyskusji, formułuje własne tezy i argumenty, ustosunkowuje się do wypowiedzi innych osób na ten temat – *wygłasza laudację powieści Prusa (lub przemówienie okolicznościowe na jej temat); stosuje retoryczne zasady kompozycyjne
14. H. Sienkiewicz, <i>Potop</i>. Ku pokrzepieniu serc... Historia ukazana w <i>Potopie</i> H. Sienkiewicza. Sposoby kreowania świata przedstawionego. Bohaterowie i bohaterki. Powieść „płaszcz i szpady”, epos, western, baśń czy <i>fantasy</i>? Różnorodność gatunkowa utworu. Sceny batalistyczne. Język i styl utworu. Sugestywność obrazowania. Archaizacja.	– przedstawia tematykę i problematykę powieści (na podstawie znanych fragmentów): streszcza utwór, opowiada wątki, fragmenty prezentuje bohaterów historycznych i fikcyjnych – określa czas i miejsce wydarzeń – wskazuje w utworze cechy powieści historycznej – *wyjaśnia, na czym polega specyfika Sienkiewiczowskiej powieści historycznej – rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego – charakteryzuje postacie powieściowe oraz wskazuje kryteria ich oceny – przedstawia sposoby heroizacji i sakralizacji wybranych bohaterów – w kreacjach bohaterów wskazuje nawiązania do etosu rycerskiego – charakteryzuje postać Kmicica, odnajdując w nim kontynuację wzorca bohatera romantycznego (nawiązania do J. Soplicy) – *przedstawia schematy kreacji wybranych typów postaci (np. zdrajców) – porównuje powieściowe wizerunki magnaterii i średniej szlachty – wyjaśnia tytułową metaforę potopu, odwołując się do odpowiednich fragmentów powieści	– w interpretacji utworu wykorzystuje potrzebne konteksty (m.in. historyczny, historycznoliteracki, kulturowy) – wskazuje w powieści Sienkiewicza elementy różnych gatunków: powieści płaszcza i szpady, eposu, westernu, a nawet baśni – rekonstruuje schemat kompozycyjny, na którym Sienkiewicz opiera swe powieści – wyjaśnia, na czym polegała Sienkiewiczowska mityzacja wydarzeń i postaci historycznych – analizuje sceny batalistyczne, wskazując środki służące idealizacji, sakralizacji i mitologizacji – *określa, do jakich tradycji literackiej i kulturowej nawiązuje Sienkiewicz w <i>Potopie</i> – *rozpoznaje archetypy, na których opierają się kreacje Sienkiewiczowskich bohaterów i bohatererek – wskazuje źródła niesłabnącej i ponadczasowej popularności powieści Sienkiewiczowskiej wśród czytelników – *przedstawia poglądy krytyków współczesnych Sienkiewiczowi na temat jego powieści historycznych – porównuje <i>Potop</i> z innymi powieściami historycznymi Sienkiewicza oraz *innymi autorów (XIX wieku i późniejszymi)

<i>Trylogia</i> na ekranie.	– analizuje i interpretuje sceny batalistyczne; wskazuje środki wyrazu artystycznego i określa ich funkcje – zabiera głos w dyskusji na temat sposobu ukazania (i deformowania) historii; uzasadnia własne sądy i opinie – rozpoznaje obecne w utworze wartości uniwersalne i narodowe – w interpretacjach wykorzystuje literaturę naukową związaną z powieścią – analizuje język i styl utworu – wyjaśnia, czym jest stylizacja językowa – wskazuje stylizację biblijną, określa służące jej środki językowe i określa jej funkcje – wyjaśnia terminy: <i>archaizacja</i>, <i>archaizm</i> – rozpoznaje archaizację w konkretnym tekście, wskazuje służące jej środki językowe – określa funkcje archaizacji zastosowanej w <i>Potopie</i> – *przedstawia specyfikę Sienkiewiczowskiej archaizacji języka – *interpretuje wybrane dzieła malarskie XIX wieku o tematyce historycznej – pisze recenzję filmu zrealizowanego na podstawie wybranej części <i>Trylogii</i> – redaguje wypowiedzi argumentacyjne w różnych formach na temat utworu; formułuje tezy i popiera je argumentami	– zabiera głos w klasowej dyskusji na temat <i>Potopu</i> (np. na temat wzorców patriotyzmu obecnych w <i>Trylogii</i>) – redaguje wprowadzenie do dyskusji – wygłasza mowę z uwzględnieniem środków pozajęzykowych – *przygotowuje krótki referat o życiu i twórczości Sienkiewicza – określa wizję przeszłości w malarstwie historycznym II połowy XIX w. (na wybranych przykładach) – rozróżnia archaizmy: fonetyczne, fleksyjne, słowotwórcze itp. – *wskazuje formy językowe, które mogą pełnić funkcję archaizującą (nie będąc faktycznymi archaizmami) – analizuje środki filmowe, za pomocą których reżyser przeniósł na ekran postacie i idee Sienkiewiczowskie – ocenia ogólny efekt ekranizacji (zaspokojenie oczekiwań czytelników)
20. F. Dostojewski, <i>Zbrodnia i kara</i>. Powieść o grzechu, cierpieniu i odkupieniu. Prawda o naturze człowieka. Studium zbrodni. Portrety psychologiczne bohaterów i sposoby ich kreowania. Miasto występku i zbrodni – ponury obraz Petersburga. Sposoby prowadzenia narracji. Powieść polifoniczna.	– wykazuje się znajomością tematyki utworu, przedstawia jego problematykę; streszcza akcję i poszczególne wątki, identyfikuje fragmenty – prezentuje bohaterów – określa czas i miejsce wydarzeń – rozpoznaje realizm świata przedstawionego – przedstawia sposoby kreowania w utworze świata przedstawionego – określa sposoby prowadzenia narracji, przytacza cytaty – *wskazuje dialogiczność, jak podstawową zasadę konstrukcyjną utworu – charakteryzuje Raskolnikowa i rekonstruuje motywację jego czynów – analizuje monologi wewnętrzne głównego bohatera; określa ich funkcje – przedstawia pozostałe postacie powieści, charakteryzuje je i interpretuje ich decyzje – prezentuje i uzasadnia własne opinie na temat bohaterów – interpretuje <i>Zbrodnię i karę</i> jako powieść psychologiczną – przedstawia „problemy przekłete”, które Dostojewski ukazał w swym utworze, odnosi je do postaci, sytuacji, wątków i motywów; cytuje właściwe fragmenty – charakteryzuje miasto (Petersburg) przedstawione w powieści, wskazując związane z nim zagrożenia – *w obrazie Petersburga odnajduje topos wielkiej wszetecznicy, współczesnej Sodomy – interpretuje powieść, wykorzystując potrzebne konteksty: społeczny, biograficzny, egzystencjalny, biblijny	– przedstawia informacje o Dostojewskim; przedstawia genezę <i>Zbrodni i kary</i> – interpretuje powieść, wykorzystując kontekst historyczny (rodzący się socjalizm) i filozoficzny (nihilizm) – zestawia teorię Raskolnikowa z filozofią Nietzschego, wyciąga wnioski – interpretuje sny Raskolnikowa – określa rolę Soni w życiu Raskolnikowa i innych postaci – relacjonuje grę, jaką prowadzą Raskolnikow i Porfiry – rekonstruuje proces nawrócenia Raskolnikowa, podkreślając obecność pierwiastka mistycznego – odnajduje topos labiryntu w przestrzeni miasta, w której poruszają się bohaterowie – *wskazuje i interpretuje archetypiczny charakter postaci powieściowych – *na podstawie powieści i literatury naukowej wyjaśnia, jak Dostojewski postrzegał „ducha Rosji” – analizuje obraz inteligencji rosyjskiej ukazany w powieści – przedstawia spójną propozycję interpretacji utworu jako powieści o konflikcie rozumu i natury – powieści o tajemnicach ludzkiej duszy – w pogłębiony sposób interpretuje obecne w utworze nawiązania biblijne – porównuje obraz Syberii w <i>Zbrodni i karze</i> z obrazem znanym z literatury romantycznej – *wyjaśnia termin powieść polifoniczna i odnosi go do <i>Zbrodni i kary</i> – *zestawia przekaz powieści i wybranych dzieł malarskich, porównuje dzieła różnych sztuk, uwzględniając specyfikę ich tworzywa

	– odczytuje powieść jako utwór o grzechu (zbrodni), karze i odkupieniu – czyta ze zrozumieniem tekst naukowy, znajduje informacje potrzebne do interpretacji powieści Dostojewskiego – *interpretuje utwór, posługując się wskazówkami zawartymi w literaturze naukowej – dostrzega w <i>Zbrodni i karze</i> cechy powieści detektywistycznej; *wskazuje jej miejsce na tle rodzącej się literatury detektywistycznej – formułuje ustne i pisemne wypowiedzi argumentacyjne na temat utworu – pisze wypracowanie na temat problematyki powieści i jej kontekstów	– zabiera głos w dyskusji na temat utworu, formułuje tezy i argumenty – pisze rozprawkę lub *esej, w których zawiera własne przemyślenia na temat utworu
21. Miasto w literaturze i malarstwie pozytywizmu. Synteza.	– przedstawia i opisuje miasta ukazane w poznanych utworach – analizuje i interpretuje fragmenty utworów przedstawiające miasta: *rozpoznaje konwencje literackie, w jakich są przedstawione - wskazuje środki stylistyczne i językowe i określa ich funkcje - wskazuje i interpretuje treści alegoryczne i symboliczne - określa związek obrazu miasta z problematyką utworu, w którym jest przedstawione – interpretuje dzieła malarskie przedstawiające miasta; uwzględnia specyfikę ich tworzywa – porównuje obrazy miasta ukazane w różnych utworach literackich *i dziełach malarskich – zestawia literackie i malarskie obrazy miast z światopoglądem epoki pozytywizmu, jej programem społecznym i estetycznym, zjawiskami społecznymi i kulturowymi – określa motywy i toposy związane z literackimi obrazami miast – poszukuje informacji w różnych źródłach, w tym – internetowych – porządkuje znalezione informacje w problemowe całości – przedstawia efekty swojej pracy w formie spójnej wypowiedzi argumentacyjnej, referatu, prezentacji; wykorzystuje technologię komputerową i multimedia	– interpretuje porównawczo obrazy miasta ukazane w różnych utworach literackich i dziełach malarskich – wykorzystuje w interpretacji potrzebne konteksty, w tym – kontekst macierzysty utworu, historyczny, społeczny, filozoficzny itp. – *w sposobach wykreowania obrazów miast dostrzega cechy prądów literackich i artystycznych – interpretuje kontynuacje i nawiązania związane z przedstawionymi w literaturze pozytywistycznej obrazami miasta, w tym – motywy mitologiczne i biblijne – gromadzi informacje na temat obrazu miasta w literaturze drugiej połowy XIX wieku – sporządza bibliografię zagadnienia
23. Synteza wiadomości o literaturze i sztuce pozytywizmu.	– na podstawie znanych utworów przedstawia główne postawy, prądy filozoficzne i kierunki literatury pozytywistycznej – wskazuje ważne tematy i zadania oraz główne wątki i motywy literatury pozytywistycznej – przedstawia wybrane kreacje bohaterów, wskazując ich typowe cechy – na wybranych przykładach charakteryzuje główne gatunki pozytywistyczne: powieść, nowelę, powieść historyczną – przedstawia cechy powieści dojrzałego realizmu; odnosi je do znanych utworów – określa rolę publicystyki, podaje przykłady tekstów – charakteryzuje program polskich pozytywistów i jego wpływ na literaturę i sztukę – charakteryzuje przestrzenie kulturowe obecne w literaturze pozytywizmu: dwór i zaścianek, nadniemeńska arkadia, miasto, wieś itp.	– referuje zagadnienia, np.: Utylitaryzm w literaturze i sztuce. Optymistyczne i pesymistyczne oblicze polskiego pozytywizmu. Realizm i naturalizm w literaturze i sztuce. Powieść dojrzałego realizmu. Powieść historyczna – wzorce, schematy fabularne. – przedstawia filozoficzne podstawy epoki – na przykładach wybranych dzieł sztuki omawia założenia XIX-wiecznego realizmu i naturalizmu – syntetycznie przedstawia sposoby kreowania świata przedstawionego w utworach realistycznych i pozytywistycznych – interpretuje porównawczo utwory literackie i dzieła malarskie podejmujące podobne tematy – charakteryzuje cechy języka i stylu utworów pozytywistycznych – rozpoznaje i charakteryzuje indywidualny styl autorów pozytywistycznych (Orzeszkowej,

	– poszukuje informacji w różnych źródłach, w tym – internetowych – porządkuje znalezione informacje w problemowe całości – przedstawia efekty swojej pracy w formie spójnych wypowiedzi argumentacyjnych (ustnych i pisemnych); wykorzystuje technologię multimedialną	Prusa, Konopnickiej, Sienkiewicza) oraz wybranych dzieł – *wygłasza samodzielnie przygotowany referat, prezentując różne zagadnienia dotyczące literatury pozytywistycznej (wiadomości zdobyte w szkole uzupełnia samodzielnie znalezionymi w bibliotekach, internecie itp.)
24. Romantyzm i pozytywizm. Synteza materiału klasy 2.	– syntetycznie przedstawia literaturę i sztukę romantyzmu i pozytywizmu, sytuując je w kontekście kulturowym – wskazuje twórców obu epoki ich dzieła; *identyfikuje pokolenia literackie – przedstawia tematykę i problematykę utworów literackich powstałych w każdej z epok – streszcza, relacjonuje, opowiada utwory; określa sposoby kreowania ich świata przedstawionego – interpretuje utwory, nazywając obecne w nich wartości – porównuje gatunki literackie preferowane w każdej z epok – wskazuje najważniejsze konteksty (historyczne, filozoficzne, społeczne, kulturowe itp.) wpływające na obraz literatury i sztuki każdej epoki	– porównuje problematykę dominującą w literaturze i sztuce romantyzmu i pozytywizmu – *określa konwencje literackie dominujące w każdej z epok, odnosi je do konkretnych utworów – *rozpoznaje w utworach każdej z epok cechy prądów literackich i artystycznych oraz odczytuje ich funkcje – porównuje język i styl utworów romantycznych i pozytywistycznych